



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1000 София, ул. "Шести септември", № 29

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Р. № 9
Д. № 6/2011

Рег. № Т-13209, екз. № 1

09.05.2011 г.

Да се
реши
споразумно

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

от Цветан Цветанов- министър на вътрешните работи

по конст. дело № 6/2011 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 18, ал. 2 от Закона за Конституционния съд и в изпълнение на определение от 12.04.2011 г., постановено по конституционно дело № 6/2011 г., изразявам следното становище по искането на петдесет и осем народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност и на несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които Република България е страна, на чл. 26а; чл. 35, ал. 3; чл. 38, ал. 3, т. 4, 5, 8 и 12 и ал. 5; чл. 39, ал. 2, т. 3 и ал. 6; чл. 42, ал. 2 и ал. 3; чл. 50; чл. 61, ал. 1; чл. 63, ал. 1 и ал. 5; чл. 68, ал. 2 и ал. 3, т. 3; чл. 75; чл. 100а; чл. 100б; чл. 100в; чл. 100г; чл. 100д; чл. 100е; чл. 104, ал. 4; чл. 107а; чл. 107б; чл. 107в; чл. 136, ал. 1; чл. 140; чл. 141, ал. 2; чл. 143, ал. 4; чл. 148, ал. 1; чл. 151; чл. 152; чл. 153, ал. 3 и ал. 4; чл. 163, т. 2 и 3; чл. 164, ал. 3 и ал. 6; чл. 167, ал. 1, т. 2 и 3; чл. 170, ал. 2 и ал. 3; чл. 171, ал. 1; чл. 178, ал. 4; чл. 194в; чл. 204, ал. 1, т. 1, б. „в” и „е”, т. 2, б. „в” и „д”, т. 3, б. „а”, ал. 2, т. 4 и 5; чл. 209а; чл. 233, ал. 2, ал. 3, ал. 4 и ал. 5; чл. 304, ал. 1; чл. 338, т. 4, 8, 9, 15 и 16; чл. 340, ал. 2 и чл. 401, ал. 1 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) (обн. ДВ, бр. 64 от 7 август 2007г., последно изменен и допълнен ДВ, бр. 1, от 4 януари 2011г.), създадени съответно с § 4, § 8, § 10, § 11, § 13, § 14, § 16, § 17, § 19, § 21, § 26, § 27, § 28, § 32, § 33, § 34, § 35, § 37, § 38, § 39, § 40, § 43, § 44, § 46, § 49, § 50, § 54, § 67, § 76, § 82, § 98, § 101, § 102 и § 116 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИДЗСВ) (обн. ДВ, бр. 1 от 4 януари 2011г.) и § 119, § 120, § 121, § 122, § 123, § 126, § 130 и § 136 от преходните и заключителните разпоредби на същия

изменителен закон, както и оспорените на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 35, ал. 2; чл. 42, ал. 2; чл. 174, ал. 3; чл. 287, ал. 2; чл. 288, т. 2; чл. 411а; чл. 411б; чл. 411в; чл. 411г; чл. 411д и чл. 411е от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) (обн., ДВ, бр. 86 от 28 октомври 2005г., последно изменен и допълнен бр. 13 от 11 февруари 2011г.), създадени съответно с § 1; § 2; § 5; § 6; § 7 и § 8 от Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИДНПК) (обн. ДВ, бр. 13 от 11 февруари 2011г.), както и § 9 и § 10 от преходните и заключителните разпоредби на същия изменителен закон.

На първо място част от оспорваните текстове на ЗСВ и НПК регламентират създаването и функционирането на „Специализиран наказателен съд” и „Апелативен специализиран съд”. С оспорваните текстове на ЗСВ се регламентира създаването, структурирането и функционирането на посочените специализирани съдилища, а с текстовете на НПК тяхната подсъдност и особени правила при разглеждане на подсъдните им дела. Паралелно със създаването на специализираните съдилища оспорваните разпоредби регламентират и създаването и функционирането на специализирани органи на досъдебното производство, а именно специализирана прокуратура и разследващи органи - следователи в следствен отдел в специализираната прокуратура и разследващи полицаи, определени със заповед на министъра на вътрешните работи.

Създаването на специализирани съдилища и прокуратури е в синхрон с разпоредбата на чл. 119, ал. 2 от Конституцията на Република България (КРБ) и съответно чл. 126, ал. 1 от КРБ.

Считаме, че създаването на специализираните съдилища, прокуратури и разследващи органи не е в противоречие с чл. 119, ал. 3 от КРБ, който не допуска създаването на извънредни съдилища. Правната същност на новосъздадените съдебни и разследващи органи не може да бъде разглеждана като извънредна, по смисъла на чл. 119, ал. 3 от КРБ, тъй като същите се диференцират от останалите съдебни и разследващи органи единствено на база специализация, основана в най-голяма степен на материална подсъдност и в по-ограничена степен на териториална такава. Посоченият принцип на диференциация е съществувал и преди създаването на специализираните съдилища, а именно различната материална подсъдност като първа инстанция на районен и окръжен съд с оглед спецификата и тежестта на извършеното престъпление, както и с оглед личността на извършителя – чл. 35 НПК. При определяне на подсъдността на специализираните съдилища е спазен духа на НПК по отношение на подсъдност при няколко престъпления, извършени от едно и също лице, при съучастие, при връзка между делата. Регламентираните нови особени правила при разглеждане на дела, подсъдни на специализираните съдилища, също са в съответствие с общите правила на НПК с единствената разлика в сроковете за извършване на определени действия на прокурора и съдията-докладчик и призоваването.

Също така от страна на устройството на новосъздадените специализирани съдебни и разследващи органи, а именно структура, състав,

3

статут, организация е спазен съществуващия модел с някои специфики – завишени изисквания относно професионалния стаж на магистратите, изключване на възможността за назначаване на лица извън съдебната система, присъждане на съответни рангове, атестиране единствено от Комисията по предложенията и атестирането на ВСС.

От гледна точка на статута на разследващите органи отново е спазен съществуващият модел с определени завишени изисквания. Определянето на разследващите полицаи, които да извършват разследване на престъпления, подсъдни на специализираните съдилища със заповед на министъра на вътрешните работи по никакъв начин не води до промяна на техния статут, както и на правата и задълженията им, регламентирани в НПК. Това определяне е единствено с цел създаване на организация за изпълнение на текстовете на НПК относно специализираните съдилища, както и осъществяване на качествен подбор на разследващите полицаи с оглед спецификата на провежданото разследване.

Предвид горното считам, че не може да се говори за създаване на „извънреден“ съд по смисъла на чл. 119, ал. 3 от КРБ, тъй като цялата правна същност на специализираните съдебни и разследващи органи е основана единствено и само на спецификата на разследваните и разглеждани дела и тяхната обществена значимост. Също така, считам че не се накърняват принципите на демократичната и правова държава, залегнали в КРБ чрез допускане да не се осигури обективен и справедлив наказателен процес, а тъкмо обратното. Особените правила за разглеждане на дела, подсъдни на специализираните съдилища, по никакъв начин не накърняват правата и задълженията на страните, не засягат основните принципи при осъществяване на правораздаването по наказателни дела, залегнали както в международното право, така и в КРБ и НПК.

Втората голяма част от оспорваните разпоредби са свързани с устройството и дейността на Висшия съдебен съвет (ВСС).

По отношение на новосъздаденото изискване за членовете на ВСС да получат достъп до класифицирана информация, считам че не е налице противоречие с конституционните принципи. Въвеждането на това изискване е в съответствие със Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ), тъй като в чл. 39 от същия изчерпателно са посочени лицата, които получават по право достъп до всички нива на класифицирана информация при спазване на съответни ограничения. В посочените лица не присъстват членовете на ВСС. Висшия съдебен съвет се състои от членове, които се избират от Народното събрание и от органите на съдебната власт. Членовете на ВСС за времето на мандата си загубват статута си от преди избирането им за членове, т.е. ако до избирането си са попадали в приложното поле на чл. 39 от ЗЗКИ, то след избирането им те не биха могли да се ползват от това право, тъй като са загубили статута си на лице, имащо по право достъп до класифицирана информация. Опазването на класифицираната информация е част от осигуряването на националната сигурност, а от своя страна националната сигурност обхваща нормалното функциониране на страната във всички нейни

7

аспекти, като по този начин се гарантира спазването на всички конституционни принципи, прогласени в КРБ. Поради това въвеждането на чл. 26а от ЗСВ допринася за постигане в максимален обем на изпълнението на основните конституционни принципи.

Оспорената разпоредба на чл. 35, ал. 3 от ЗСВ регламентира възможност на мнозинството от членовете във Висшия съдебен съвет да може да отстрани от заседание негов член, когато се решава въпрос, от който същия има пряк или косвен интерес. Съмненията в обективността на един член на колективен орган винаги води до неговото отстраняване при разглеждане на конкретен въпрос. Това е основен принцип в работата на всеки един колегиален орган, включително и в работата на съда. Именно създавайки тази възможност в чл. 35, ал. 3 от ЗСВ се осигурява спазването на конституционния принцип за безпристрастност на съдебната власт. Считаю, че не може създаването на посочената възможност да противоречи на конституционния принцип за равнопоставеност на членовете на ВСС, тъй като също конституционен принцип е и този, че решенията на ВСС, каквото е и решението за отстраняване на негов член от заседание, се вземат с мнозинство. Именно този принцип е спазен и в чл. 35, ал. 3 от ВСС, който е огледало на принципа за демократичност.

В искането на народните представители се оспорват и новите изисквания за заемане на длъжностите „главен инспектор” и „инспектор” в Инспектората към Висшия съдебен съвет, а именно изискването на посочените длъжности да се избират само съдии, прокурори или следователи. Считаю, че заложените изисквания не противоречат на чл. 132а от КРБ, тъй като КРБ не поставя изисквания за заемане на посочените длъжности, дори препраща регламентирането на условията и реда за избиране и освобождаване на главния инспектор и инспекторите да се извърши в закон. Именно този закон се явява ЗСВ и законодателят е свободен да предвиди различни изисквания с оглед спецификата на конкретната дейност. По отношение на твърдението в искането, че новите изисквания са форма на дискриминация, следва да се отбележи, че в Закона за защита от дискриминация чл. 7, ал. 1, т. 2 се посочва, че не е налице дискриминация при различно третиране на лица на основата на характеристика, отнасяща се до някои от признаците в чл. 4, ал. 1, когато тази характеристика поради естеството на определено занятие или дейност, или условията, при които то се осъществява, е съществено и определящо професионално изискване, целта е законна, а изискването не надхвърля необходимото за постигането ѝ. Именно поради спецификата на дейността на главния инспектор и инспекторите - извършване на проверка на дейността на органите на съдебната власт, е необходимо въвеждането на посочените изисквания, тъй като професионалният опит в същата сфера на дейност ще позволи качествено изпълнение на задълженията.

Оспорването на заложените в ЗСВ текстове, с които се дава правомощие на ВСС да приема наредби, които да се обнародват в Държавен вестник, считаю че не противоречи на КРБ. На първо място визираните наредби са предимно такива, с които се уреждат вътрешно-организационни въпроси в

системата на съдебната власт. Издаването на посочените в ЗСВ наредби от ВСС е изцяло в изпълнение на правомощията му, определени в КРБ и ЗСВ и не представлява дописване на правомощия. Подобни текстове за издаване на нормативни актове от органи, които не са посочени в КРБ се откриват и в редица други закони, като например Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) – чл. 9, ал. 2 и чл. 23, ал. 5. Посочените примерни текстове дават правомощие на Комисията за защита на личните данни да издава правилник и наредба, които се обнародват в Държавен вестник, като това ѝ правомощие не е изрично записано в КРБ или ЗЗЛД. Издаването на посочените нормативни актове е в изпълнение на конституционно и законово определени правомощия на съответния орган.

Оспорването на част от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗСВ също считам за неоснователно. Оспорените параграфи са с чисто организационен характер, обезпечавайки необходимото време за стартиране на функционирането на новосъздадените структури. Оспореният § 136 от ПЗРЗИДЗСВ, с който се посочва, че една от разпоредбите на ЗИДЗСВ влиза в сила от 01.01.2010г. не е в противоречие с чл. 5, ал. 5 от КРБ, тъй като в посочения текст от КРБ съществува изключение от правилото за влизане в сила на нормативните актове, а именно предвиждането в тях на друг срок. Детайлната уредба на подготовката, издаването и прилагането на нормативните актове се съдържа в Закона за нормативните актове (ЗНА). В чл. 14, ал. 1 от ЗНА се дава възможност по изключение да се даде обратна сила на нормативен акт. Единствената забрана за подобно изключение се отнася за разпоредби, с които се предвиждат санкции, освен ако те са по-леки от отменените.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ

Предвид изложените аргументи считам, че оспорваните в искането на народните представители разпоредби от Закона за съдебната власт и Наказателно-процесуалния кодекс не са противоконституционни и не противоречат на общопризнатите норми на международното право и международните договори, по които Република България е страна.

МИНИСТЪР

ЦВЕТАН ЦВЕТАНОВ

